Zienswijze op de Concept Kadernota Grootschalige Opwek Duurzame Energie - 2020-027163

Geachte lezer,

Energie Gezond Waalwijk wil middels dit bericht een zienswijze indienen op de 'Concept-kadernota grootschalige opwek duurzame energie' (hierna: concept-kadernota) van de gemeente Waalwijk.

Tijdens de terinzagelegging van de concept-kadernota zijn nog enkele onduidelijkheden, waar de gemeente klaarblijkelijk nog keuzes in moet maken. Echter lijken deze onduidelijkheden meer op opzettelijke hiaten in het beleid, die later naar gelang toegepast kunnen worden – zonder dat hier nog een mogelijkheid voor inspraak voor is.

Bebouwde kom
Middels een amendement (d.d. 6-2-2020) is besloten de concept-kadernota te wijzigen c.q. aan te vullen met onder andere een afstandscriterium. Als volgt geformuleerd: "*uitgangspunt is dat de afstand van een windturbine tot de bebouwde kom van de kernen in principe minimaal 750 meter bedraagt, en de afstand van een woning binnen het zoekgebied c.q. buitengebied 400 meter*".
Wij zijn erg blij dat de gemeenteraad deze keuze gemaakt heeft, en vertrouwen erop dat hier niet meer aan gesleuteld wordt. Maar het is nog onduidelijk vanaf waar gemeten zal worden.
Na meerdere verzoeken om duidelijkheid van de exacte begrenzing van de bebouwde kom te geven, heeft de gemeente tot nu toe enkel aangegeven dat het zal kiezen uit een van meerdere opties.

Gezien de verschillen tussen bijv. de verkeerskundige bebouwde kom, de bebouwde kom o.b.v. de Boswet en gebieden die worden aangemerkt als 'stedelijk gebied' (dan wel landelijke kern) van de 'Interim omgevingsverordening Noord-Brabant', geeft dit een te grote bandbreedte om op te kunnen reageren.

Concreet: Om transparantie voor zowel inwoners, als andere overheden en potentiële ontwikkelaars te bieden dient de 'bebouwde kom' gedefinieerd te worden in de kadernota.
Onze voorkeur hierin gaat naar de provinciale kaders van 'stedelijk gebied' uit de 'Interim omgevingsverordening Noord-Brabant'.

Concreet: Voor rechtszekerheid van inwoners in omringende gemeenten dienen de kaders van buurgemeenten in acht genomen te worden bij ontwikkeling van windturbines. Hiervoor verwijzen wij naar art. 3.37 lid 1 onder c van de 'Interim omgevingsverordening Noord-Brabant'.

Concreet: Het uitgangspunt van de afstanden zoals benoemd in het amendement moeten behouden blijven, en dienen niet bij vaststelling gewijzigd te worden zonder ruimte voor inspraak.

Clustering
In de REKS wordt gesteld dat windmolens worden geclusterd om de visuele impact op de omgeving te verminderen. De clusters duiden een plek aan, en geven deze locatie identiteit. Ruimtelijke kwaliteiten (uit bijlage van REKS[1]) zijn de lange zichtlijnen in oost-west richting en zuidwaarts op de dekzandrug in het zuiden en de openheid van het polderlandschap.
Wij zijn het eens met de opvatting dat clustering van windturbines verrommeling van het landschap voorkomen, maar zien niet in waarom lijnopstellingen op voorhand worden uitgesloten. Deze bieden de kans om de (zicht)lijnen in het landschap versterken. De clustering in 'bosjes' op verschillende locaties in de gemeente werkt onzes inziens verrommeling in de hand. Waardoor lijnopstellingen de voorkeur kunnen hebben.

[1] VAN HERKENBARE LANDSCHAPPELIJKE EENHEDEN IN HART VAN BRABANT

Het uitsluiten van lijnopstellingen kan samenwerking tussen grondbezitters (zoals agrariërs) in de weg zitten en legt het voordeel bij solitaire (groot)grondbezitters. Hierdoor zal het ruimtelijk aspect (openheid en lijnen) het waarschijnlijk afleggen tegen de fysieke beperkingen van het perceel.

Concreet: Lijnopstellingen moeten ook een optie blijven binnen de kadernota. Het op voorhand afserveren van deze opstelling biedt te weinig ruimte voor initiatieven.

Revenuen
De concept-kadernota stelt dat "*financieel: minimaal 50% van de revenuen vloeien terug naar de lokale gemeenschap c.q. de gemeente Waalwijk*". Dit zou ook voorvloeien uit het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit'. Aanvullend daarop is gedurende de terinzagelegging van de concept-kadernota het coalitiestuk 'Koersvast in onzekere tijden' behandeld in de gemeenteraad. Hierin staat een duidelijke ambitie van de gemeente om financiële baten te halen uit eigen exploitatie van windturbines. Dit baart ons zorgen.

De basis van participatie in de REKS bestaat uit drie onderdelen: proces, financieel en sociaal. De uitgangspunten voor participatie in projecten[2] stelt het volgende: proces- en financiële participatie uit het Klimaatakkoord vormen de grondslag voor elke gemeente van de regio Hart van Brabant en er wordt specifiek aandacht besteed aan sociale participatie.
Sociale participatie wordt hier ook nader uitgelegd: *"Sociale participatie komt voor uit de behoefte van distributieve rechtvaardigheid. Streeft inclusiviteit na van laag betrokken groepen zoals jongeren, inwoners met een smalle beurs. De baten van een project komen ten gunste van de gehele (lokale) samenleving. Rol van de gemeente of duurzaamheidsfonds."*

De concept-kadernota spreekt van het deels laten terugvloeien van de revenuen ten behoeve van verduurzaming van de gebouwde omgeving. Het deels laten terugvloeien is echter niet waar de sociale participatie voor bedoeld is. Deze gelden dienen op voorhand al specifiek en enkel bestemd te zijn voor distributieve rechtvaardigheid, zoals het voorkomen van zgn. energiearmoede of in de vorm van subsidies ten behoeve van de energietransitie of klimaatbestendigheid. Echter lijkt de gemeente hier andere plannen mee te hebben.

De concept-kadernota benoemd ook de rol van de gemeente: "*De rol van de gemeente binnen het dossier grootschalige opwek duurzame energie kan variëren van vergunningverlening, kaderstellend en faciliterend tot initiator en deelnemend participant.*" De combinatie van vergunningverlener, facilitator en – zoals blijkt uit de ambities – ontwikkelaar maakt dat de gemeente een slager wordt die zijn eigen vlees kan keuren. Gezien de financiële drijfveer die nagestreefd wordt dreigt de objectiviteit in dit traject op voorhand al verloren te zijn. In een wereld waar de gemeente zorg moet dragen voor een gezonde en veilige leefomgeving, moet het niet zo zijn dat deze objectiviteit verloren gaat. Daarnaast wordt er ook publiek geld risicovol ingezet om een financieel gat te dichten.

Concreet: De gemeente moet uitvoering geven aan het sociale onderdeel van de REKS en er voor te zorgen dat iedereen mee kan doen aan de energietransitie. De rendementen moeten enkel worden aangewend om verdere invulling te geven aan de verduurzamingsopgave.

Nulmeting
Windturbines hebben op verschillende manieren effect op de omgeving. Van de verschillende milieuaspecten, zijn slagschaduw en (laagfrequent) geluid vaak de meest bepalende in het publieke debat. Slagschaduw is een aspect dat op voorhand vrij specifiek berekend kan worden. Van geluid wordt aangenomen dat het ook goed berekend kan worden, echter is hiervoor van belang dat de juiste parameters gebruikt worden.

[2] REKS paragraaf 9.2

Om het effect van nieuwe ontwikkelingen te bepalen moet er ook een nulmeting gemaakt worden, die niet enkel gedaan wordt op basis van berekeningen, maar op basis van fysieke metingen. Daarnaast wordt, mede op basis van de Wet geluidhinder, cumulatie van geluid ook in acht genomen. De combinatie van meerdere geluidbronnen die zorgen voor een hogere geluidswaarde op de gevels van woningen. In het geval van parallelle sporen, kan het voor komen dat grote projecten nog in ontwikkeling zijn terwijl het vergunningsproces van een windpark in behandeling is. Het is in die gevallen zeer aannemelijk dat een groot project, zoals aanpassingen aan een rijksweg, in de nabije toekomst voor meer geluid in de omgeving zal zorgen – dus zal cumuleren met een windpark. Maar kunnen door de ontwikkelaar van een windpark genegeerd worden, omdat dit nog niet de bestaande situatie is.
De gemeente draagt de zorg om hiervoor het overzicht op verschillende projecten te houden. En daarbij scherp te zijn op de cumulerende effecten van deze projecten. Als deze geconstateerd worden, kan de gemeente hiervoor aanvullende onderzoeken opvragen bij de ontwikkelaar. Ontwikkelaars kunnen anderzijds verplicht worden kennis te nemen cq. relevante gegevens op te vragen bij de gemeente t.b.v. de benodigde onderzoeken.

Concreet: Een nulmeting voor o.a. geluidseffecten is van cruciaal belang om de effecten van windturbines vast te stellen. Het uitvoeren van akoestisch onderzoek op locatie t.b.v. een nulmeting moet worden toegevoegd als voorwaarde in de kadernota.

Concreet: Bij berekeningen voor cumulatie van geluid is het de taak aan de gemeente om alle relevante gegevens aan te leveren en bewaken. Ontwikkelingen waarvan zeer aannemelijk is dat deze gerealiseerd worden, parallel aan het ruimtelijke proces van windturbines, dienen in acht genomen te worden bij geluidsberekeningen.

Laagfrequent geluid (LFG)
In de concept-kadernota wordt verwezen naar de 'absolute beperkingen' die gerespecteerd dienen te worden. Deze zijn gebaseerd op relevante wettelijke normen. Echter is er voor laagfrequent geluid geen wettelijke basis die burgers hiervoor kan beschermen, dus wordt dit niet meegenomen in de 'absolute beperkingen'.

Van laagfrequent geluid is ondertussen bewezen dat het op grote afstand (meerdere kilometers) nog hinder kan veroorzaken. Wij vinden dat dit ook erkend moet worden in de concept-kadernota.
De 'Factsheet Laagfrequent Geluid'[3] erkent niet alleen de hinder die laagfrequent geluid kan veroorzaken, maar heeft ook twee meetmethoden voor laagfrequent geluid opgenomen. Hiermee kan de gemeente op voorhand een nulmeting mee kan maken.
Wij zien aanvullend op de erkenning ook graag een beschermingsmiddel/maatregel waar inwoners die hinder ondervinden op terug kunnen vallen.

Concreet: De effecten van laagfrequent geluid dienen specifiek opgenomen te worden in de kadernota.

Planschade
Windturbines kunnen schade en/of overlast veroorzaken die bestaat uit een waardedaling van woningen; aantasting van woon- en leefgenot door geluidshinder en/of slagschaduw; en/of aantasting van woon- en leefgenot door verlies van landschappelijke kwaliteit en/of belemmering van uitzicht. In het geval van Waalwijk kunnen deze effecten zich voordoen in specifieke kernen en/of buurgemeenten. De gemeente moet in zo'n geval toezien op een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten.

[3] RIVM augustus 2020

Concreet: Planschade en een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten dient specifiek opgenomen te worden in de kadernota.

Ik verzoek u om met deze zienswijze rekening te houden bij de definitieve vaststelling van de kadernota.

Naam:
Adres:
Handtekening:
Datum: